

Nieuwe wet sociale werkvoorziening brengt veel onzekerheid

Rol van SW-bedrijven verandert fundamenteel; zitten boomkwekers daarop te wachten?

Sjef Verhoeven, projectleider Diamant-groep.

Een fors deel van de productie van de Nederlandse boomteeltsector gaat via SW ofwel sociale werkvoorzieningsbedrijven. In de wetgeving rondom SW-bedrijven gaat binnenkort veel veranderen. Dit houdt onder andere in dat werknemers nog meer dan nu het geval is, bij reguliere bedrijven in plaats van bij SW-bedrijven zullen moeten gaan werken. Het is de vraag of boomkwekers daarop zitten te wachten.

Auteur: Marlies van Iersel

Begin februari 2012 kwamen premier Rutte, toen nog PvdA-leider Job Cohen en SP-voorman Emile Roemer op bezoek bij sociale werkvoorziening Diamant-groep in Tilburg. Na een rondgang door het productiebedrijf werd de boomkwekerij van de gebroeders Van Oirschot in Biezenmortel ook bezocht door het gezelschap, dat op de voet gevolgd werd door een legertje journalisten en fotografen. Roemer en Cohen hadden de premier uitgedaagd met hen op bezoek te gaan bij bedrijven uit de sociale werkvoorziening, omdat zij vinden dat de nieuwe Wet Werken naar Vermogen niet deugt. Deze nieuwe wet, opvolger van de Wet Sociale Werkvoorziening, wordt begin 2013 van kracht. Staatssecretaris De Krom wil hiermee de Sociale Werkvoorziening, de Wajong en de bijstand samenvoegen. Dit moet een jaarlijkse besparing van 1,8 miljard euro opleveren. De oppositie is bang dat veel toch al zwakkere mensen de dupe zullen worden van dit beleid. Boom in Business peilde de mening bij verschillende boomkwekers en bij werknemers en werkgevers.

Projectleider Sjef Verhoeven van de Diamant-groep – “Ik ben meer maatschappelijk werker

Rutte, Roemer en Cohen op bezoek bij boomkwekerij van Oirschot.

dan kweker" - produceert op jaarbasis met zijn mensen ongeveer 1 miljoen planten en levert stekken. Het teeltplan wordt gemaakt in overleg met vaste klanten als M.F. van Kempen uit Haaren, de gebroeders Van Oirschot, Boereboom Stekcultures uit Eindhoven, Joost Sterke uit Haaren, Ad Vromans uit Biest-Houtakker en boomkwekerij 't Hooghout in Biezenmortel.

Onzekerheid

"Eind april horen we wat er gaat gebeuren met de mensen die nog geen vast contract hebben. Onze vaste werknemers mogen blijven; in principe kunnen ze van hieruit met pensioen. Ik houd mijn hart vast voor diegenen die hier net begonnen zijn. We zijn dit jaar met een startersploeg van zeven man begonnen en die mensen hebben nu een contract voor een jaar. Wat gaat er met hen gebeuren? Dat is nog maar helemaal de vraag. Die wet zie ik helemaal niet zitten. Onze mensen hebben bescherming nodig, en die valt voor een groot deel weg", aldus Verhoeven. Polen versus mensen uit sociale werkvoorziening Al vlug wordt het uurtarief van een Poolse werknemer gezet tegenover dat van een werknemer uit de sociale werkvoorziening. Een onzinnige vergelijking, want het gemiddelde tempo van een WSW'er kun je niet vergelijken met dat van een

'gewone' werknemer. Omdat de arbeid via de sociale werkvoorziening gesubsidieerd is, werken veel boomkwekers graag met deze mensen. In een contract leggen kweker en het SW-bedrijf vast hoeveel stek of andere prestatie geleverd wordt tegen welke prijs en op welke termijn. Vervolgens zorgt het SW-bedrijf voor invulling. Sjef Verhoeven: "Wij leveren goede kwaliteit. Dat we er langer over doen, maakt voor onze klanten niet uit. Kwekers die leveren aan gemeentes zijn maatschappelijk verantwoord bezig als ze samenwerken met de sociale werkvoorziening. Voor de ene boomkweker is dat meer een punt van overweging dan voor de andere. Kwekers die leveren aan gemeentes maken daar misschien meer een punt van dan andere kwekers."

Hoe verder met de nieuwe wet

De nieuwe wet Werken naar Vermogen wil mensen stimuleren het beste uit zichzelf te halen en de mensen activeren. De mensen die nu bij SW-bedrijven werken, zijn – over het algemeen – mensen die erg hun best doen, maar door hun handicap niet alle mogelijkheden hebben. "De meesten van onze mensen kunnen niet in een gewoon bedrijf werken. Dat is gewoon zo, daar moet je niet moeilijk over doen", zegt Sjef Verhoeven daarover. Hij ziet de nieuwe wet niet

M.F. van Kempen

De Haarensse kwekerij M.F. van Kempen werkt al zeven à acht jaar met Diamant-groep. Diamant en Eric van Kempen hebben een contract waarin afspraken worden gemaakt over het aantal stekken en de soort stekken die Diamant levert. Een groep werknemers van de SW komt bijspringen in de drukke tijd, voor werkzaamheden als oppotten. "Onze afnemers, met name gemeentes hier in de buurt, waarderen het dat wij samenwerken met Diamant-groep", aldus Marinus van Kempen.

Krijn Heezemans (links) en Jean Pierre Brok aan de potmachine bij M.F. van Kempen.

Corné Dankers

Corné Dankers is de voorman van het groepje van Diamant dat bij Van Kempen in Haaren werkt. Vier dagen per week komt de groep van zeven mensen met een busje vanuit Tilburg naar Haaren. De groep werkt in de exporthal aan de potmachine aan het oppotten van berberis. Niet echt een populair werkje, maar het moet gebeuren. "Niet iedereen vindt het fijn naar Haaren te komen, maar het moet nu eenmaal", aldus Corné. De groep heeft weinig contact met het overige personeel, maar wel met Marinus van Kempen. Hij komt regelmatig kijken of het allemaal goed gaat met het clubje. "De lopende band staat regelmatig stil, maar wij betalen ze per stuk, dus het komt allemaal wel goed", aldus Marinus, die met humor en een vrolijke lach de toon zet.

zitten: "In de nieuwe situatie worden werkgevers meer gestimuleerd mensen met een arbeidshandicap aan te nemen. Terwijl aan alle kanten ontslagen vallen en het aanbod aan arbeidskrachten stijgt, zouden bedrijven meer mensen met een beperking aannemen? Geloof jij het? Ik niet." De WSW'ers met een vast contract hebben geluk. Zij kunnen blijven. De mensen die nog geen vast contract hebben, zitten in onzekerheid. Waar moeten zij blijven? Het is triest dat mensen bij de WSW worden ontslagen, terwijl ze al de nodige teleurstellingen met werk hebben moeten slikken, puur omdat ze de druk of het tempo niet aankunnen. Daarom is het zo goed dat boomkwekerijen het aandurven mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te zetten.

Keuze

Ook boomkweker Eric van Kempen van M.F. van Kempen is uitermate kritisch over de nieuwe wet: "Ik denk dat de overheid veel te veel verwacht van het bedrijfsleven. Zoals het nu gaat, gaat het goed. Er is op dit moment bijvoorbeeld een clubje WSW'ers bezig met oppotten en die betaal ik per stuk. Als er vanavond maar 6000 planten zijn opgepot, maakt me dat niet zoveel uit. Dan duurt het gewoon wat langer. Als de nieuwe wet ingaat, moet ik die mensen per uur gaan betalen en dan maakt het me wel uit als het werk langer duurt."

Daarnaast vraagt Van Kempen zich af of boomkwekers wel geschikt zijn om deze groep medewerkers te begeleiden. Voor zichzelf kan Van

Eric van Kempen

Boomkwekerij 't Hooghout

Op de plek waar zijn pa Sjef vroeger boerde, in het buitengebied van Haaren, kweekt John Schapendonk (50) met zijn zoon Roy (22 jaar) heesters en coniferen. Boomkwekerij 't Hooghout is een bloeiend bedrijf met 4 hectare containerveld, 2000 m2 moederveld en een halve hectare kas. Per jaar produceert het bedrijf 1,2 miljoen planten. Alles wordt zelf gestekt. John en Roy leveren van oudsher aan handelskwekerijen. Op het moment gaat de export naar Polen erg goed. Nadat vader en zoon dit jaar op de beurs 'Green is Life' in Warschau stonden, gaat de helft van hun export naar het land waar dit jaar de Europese Kampioenschappen voetbal worden gehouden. "Polen moet er deze zomer mooi bij liggen", aldus John, die graag in Polen komt. Vijf seizoensarbeiders uit Polen komen regelmatig bijspringen. Ad Basters werkt vanuit de sociale werkvoorziening bij 't Hooghout. Hij past goed in het familiebedrijf van 't Hooghout. Diamant ondersteunt de arbeid met een flinke subsidie en er is een garantie dat Basters altijd terug kan naar de sociale werkvoorziening, mocht het niet lukken om wat voor reden dan ook. Maar werkgever en werknemer zijn tevreden met de situatie zoals die nu is.

Ad Basters (25)

"Ik werk nu drie jaar bij Roy en John Schapendonk en het bevalt me heel goed. Sinds kort kom ik met mijn nieuw Peugeotje uit Tilburg, waar ik woon bij mijn ouders. Vorige week heb ik mijn rijbewijs gehaald. Ik heb vijf jaar bij Diamant-groep in Tilburg gewerkt en nu drie jaar bij 't Hooghout. Hier is het veel rustiger en dat ligt mij beter. Ik doe hetzelfde werk als ik deed bij Diamant-groep: stekken en stek wegzetten. Het tempo ligt hier hoger, en dat is geen probleem voor mij. Ik werk 36 uur per week. Mijn hobby is tv kijken, en af en toe ga ik een avondje darten. Nederlandstalige muziek, dat is het voor mij helemaal. Hier bij 't Hooghout heb ik het prima naar mijn zin op mijn werk, met Roy en de familie Schapendonk."

Ad Basters en Roy Schapendonk van boomkwekerij 't Hooghout.

“Ik denk dat de overheid veel te veel verwacht van het bedrijfsleven”

Kempen kort zijn. Hij vindt zichzelf te ongeduldig voor deze doelgroep. Begeleiding van deze mensen is echt een vak apart. Soms kun je volstaan met één fulltime begeleider op tien mensen, soms nog niet de helft. Veel WSW'ers zijn prima in staat repeterend werk te verrichten, maar als er iets verandert moet je helemaal opnieuw beginnen. Begeleiden gaat daarnaast ook verder dan coachen op de kwekerij. Je moet ook ingrijpen als mensen ziek zijn, te veel hebben gedronken of niet op komen draven. Hoe gaat de toekomst eruitzien? Van Kempen houdt nog een slag om de arm: “Het zal afhangen van de

subsidie – en ik begrijp dat ze die ook omlaag willen brengen – of wij in de toekomst nog gebruik zullen maken van WSW'ers.” Maar het is duidelijk dat Van Kempen hier een hard hoofd in heeft.

Sjors Verstappen.

Diamant-groep Groen Xtra

Achter de abdij van trappistenklooster Koningshoeven in Berkel-Enschot ligt de 6,5 hectare grote kwekerij van de Tilburgse Diamant-groep. Bij Diamant-groep Groen Xtra werken 120 mensen, voornamelijk mannen. Zij passen niet of niet meer in het gewone bedrijfsleven. Ze werken op het terrein, bij een van de relaties van Diamant-groep of in het stekbedrijf, dat gevestigd is bij de instelling voor verstandelijk gehandicapten Amarant. Via het UWV stromen de werknemers hier in. Mensen die in de kwekerij van Diamant gaan werken, krijgen een basisopleiding en een praktijkcursus boomteelt mbo-1, een VCA-cursus, een spuitlicentie en een cursus om met de heftruck te mogen rijden. De opleiders van het Prinsentuin College in Breda komen op de locatie bij de abdij lesgeven. Verhoeven: “Ons doel als sociale werkvoorziening is herstel en bevordering van de kwaliteiten van mensen. De mensen met meer kwaliteiten stromen op termijn weer door naar een andere baan. Daar zorgen wij voor of ze doen het zelf. Als mensen nieuw bij ons komen, probeer je ze in te schatten. In het contact met onze klanten ben ik dikwijls

bezigt te bemiddelen om onze mensen door te plaatsen naar het vrije bedrijf. Dat doen wij alleen als we het ook echt zien zitten. Dat is lang niet voor iedereen weggelegd, daar moet je eerlijk in zijn. De besten raak je weer kwijt, dat is wel eens jammer.”

Sjors Verstappen

Sjors Verstappen is 22 jaar en zit in de startploeg bij Diamant-groep. Nadat hij het praktijkonderwijs volgde, ging hij werken bij een boomkwekerij. “Ik heb tot drie keer toe een tijdelijk contract gekregen, en daarna werd mijn contract niet verlengd. Toen heb ik anderhalf jaar thuis gezeten. Nu heb ik een nieuwe kans gekregen hier in de startploeg bij Diamant-groep. Bij de boomkwekerij waar ik eerste werkte, was de werkdruk wel hoog. Ik voelde me dan alsof ik ontplofte. Nu gaat het beter! Ik wil heel graag leren”, aldus Sjors, die in zijn vrije tijd graag ‘spint’ op de sportschool. Sjors woont nog bij zijn ouders, maar wil op zichzelf gaan wonen. Hij heeft nu nog een tijdelijk contract bij de Diamant-groep.